

Soldattips

Här följer en del ytterligare tips och riktlinjer för att spela soldat. Det mesta är självklarheter för erfarna soldatlajvare, och det är naturligtvis inget som vi kräver att man ska plugga in med så här kort varsel. Dokumentet försenades av att hemsideshaveriet gjorde att vi inte kom åt de äldre dokument som det är baserat på, främst texter som skrivits till kungshirden inför *Kampen i ringen* 2007-2008.

Grundstommar i soldatbeteende

Text av Johan Käll. Detta är att betrakta som ett ideal för professionella soldater: det är helt rimligt att såväl bondsoldater som frälsemän kan brista i professionalism och ordning och bryta mot nedanstående, men det är en bra lista med tumregler att hålla reda på som just ideal.

Ordning och reda. I fält försvinner saker snabbt och ibland behöver man hitta något i mörkret. Ordning och reda är därför viktigt. Saker läggs i prydliga rader eller högar. Utrustning läggs på samma sätt som alla andra, ALLTID; För att det skall se likadant ut ser alla på hur chefen lägger sina saker och lägger det exakt likadant, i samma ordning. Efter att man använt en sak ställs den tillbaka på sin plats.

Gör inget innan du får order om det, befälet vill ofta förklara hur det skall göras. Spring därför inte iväg eller börja pilla på saker innan du får en verkställningsorder.

Be alltid om tillåtelse att få avvika från troppen, Befälet vill alltid veta var alla är. Befälet ansvarar för sina soldater. Spring därför aldrig iväg utan att meddela befälet, (eller annan) inte ens för att kissa. Det kan vara så att ni inte har tid och begäran måste avslås.

Hänvisa uppåt. Om du är det minsta osäker, hänvisa till dina befäl och låt dem avgöra situationen. De får mer betalt för att ta ansvar för saker och ting.

Arbeta snabbt och effektivt. Vad du än gör, gör det snabbt, det kan verka som om ni har massor med tid, men rätt vad det är så händer något och saker får lämnas halvklara. Det gamla Armèordspråket säger, ”Skynda, skynda, skynda, och vänta”. Ju snabbare något blir klart desto mer tid att slöa får ni....

Rapportera ofta. Befälen har oftast många uppgifter som skall utföras på kort tid och för att de skall kunna planera under tiden är det bra att du rapporterar hur uppgiften går och vad ni gör för tillfället.

Be om resurser. Om ni inte har vad ni behöver för att utföra uppgiften inom tilldelad tid, anmäl direkt, när behovet uppstår. Befälen kommer då att försöka tillföra manskap eller tid.

Hälsa på befäl. Om tjänsten tillåter skall du alltid saluera befäl. Det har inte så mycket att göra med verksamheten, men det ser snärtigt ut. Lägre rang hälsar först, befäl besvarar.

Håll käften. Inget småprat i uppställning eller under lektion. Avbryt heller inte befäl som talar, om två befäl talar ställer du dig vid sidan av tills du blir tilltalad.

Lämna aldrig din post. Detta är straffbart. Din post lämnar du endast på order. Det skall alltid vara två per post ställe, då kan den ena nyttjas som kurir. Det är heller inte tillåtet att en av posterna sover.

Håll reda på vem som har befälet. Det är inte alltid den som har högst rang, men någon måste alltid ha befälet. Det är den som har ansvaret för att uppgiften blir utförd och tar ansvaret om något går fel. Om flera har samma rang går befälet efter ålder, eller den av chef utsedda.

Utrustning

Förutom vapen och rustning bör alla stridande ha med sig:

- Varma livplagg: minst två kjortlar om man inte har gambeson eller liknande
- Varma hosor eller byxor
- Ordentliga skor, kängor eller stövlar
- Rejäla sockor + ombyte
- Mantel + kraghuva eller motsvarande
- Gärna ombyte av skjortor/undertunikor
- Varma sovsaker

Att komma ihåg i övrigt:

- Som soldat ansvarar du för att din utrustning är eller blir i bra skick.
- Ha alltid koll på var vapen, rustning och kläder finns och se till att de är i funktionsdugligt skick.
- Lämna aldrig dina vapen utan uppsikt.
- I tjänst bärs ordentliga stövlar eller kängor med ordentliga sockor eller hosor. Se till att ha torra sockor i reserv. Blöta sockor byts och torkas (med kroppsvärmen innanför hos- eller byxben i värsta fall).
- Personlig packning hålls prydligt hoppackad vid sovplatsen i kista eller säck.

Mat och dryck

I fält vet man inte alltid när det blir tillfälle att äta härnäst. Ät därför ordentligt närhelst tillfälle ges. Ta gärna med tilltugg på uppdrag eller patruller.

Drick också mycket och ofta, inte bara när du är törstig. För att klara av att marschera, stå post och bära rustning krävs mycket vatten för att undvika uttorkning och huvudvärk. Se också till att få i dig mycket salt. Om du börjar känna huvudvärk, drick snarast rikligt med vatten och ät mycket salt.

Sömn

- När du lägger dig att sova, placera din utrustning så att du vet var den finns och kvickt kan få med dig den om larmet skulle gå.
- Om det inte är mycket varmt så sov med något på huvudet. Annars är det lätt att bli nedkyld.
- Kontrollera att din utrustning är i gott skick före morgonuppställning.
- Om du väcks vid larm: ta genast dina vapen och skodon och skynda till den plats du anvisats i förväg.
- Varje befäl skall veta var alla hennes underordnade sover.

Order

Det här är en lista på typiska order/kommandon i de gedanska och sunnanslättiska arméerna, med fokus på sådant som är aktuellt för småskaliga strider och andra uppdrag till fots.

Att ge order i strid

För att en order ska vara effektiv behöver den dels användas av ett orderspråk som alla berörda förstår (se listan på kommandon nedan) och dels besvara följande frågor:

- *Vem:* Definierar vem eller vilka ordern gäller, särskilt om det inte gäller alla som lyder under befälhavaren. Det kan gälla en hel trupp, en rote eller en enskild soldat. Om en viss del av en grupp specificeras kan resten av gruppen anta att ordern inte gäller dem.
- *Hur:* Det här handlar inte om att förklara själva manövrerna – sådant behöver alla kunna när det gäller. Det rör sig mer om att definiera en viss riktning eller annan bestämning, t ex ”Till höger...”. Ibland är ”hur”-elementet onödigt för en order.
- *Vad:* Själva ordern, det som ska utföras. Vanligen i form av ett kommando från listan nedan.

Följande tre frågeställningar ingår däremot inte i en order i strid, eftersom de är onödiga eller leder till förvirring:

- *Var:* Här – var annars? *Vart* är om inte annat angetts under “hur” *framåt* tills man får ett nytt kommando, t ex ”Halt”.
- *När:* Nu! Inte sedan.
- *Varför:* Kan diskuteras i lugn och ro senare, när det inte längre är strid på liv och död. I en stridssituation gäller befälets order.

Alla soldater skall upprepa en order när de hör den, så att man är säker på att alla har hört.

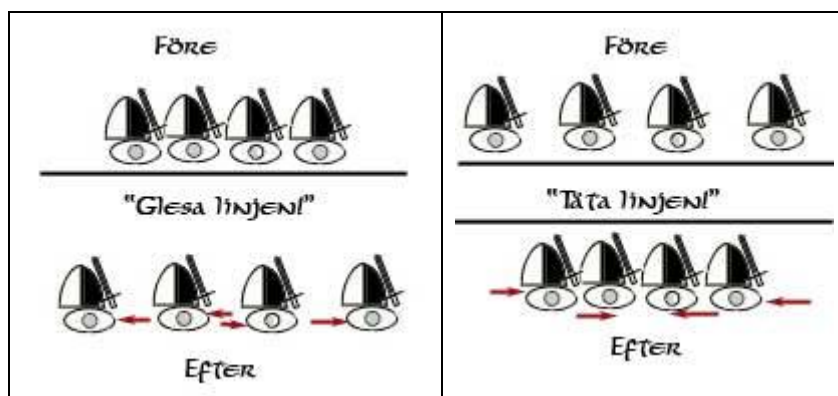
OBS: Så länge var och en begriper de order han får från högre befäl är det inte av kritisk vikt om det orderspråk han använder gentemot sina underlydande för att utföra det är identiskt likt. Det finns visst utrymme för variation här.

Grundläggande kommandon

Det här är inget man behöver plugga in med så här kort varsel, men det finns som en referenspunkt. Om det ges tillfälle kommer Theos roll, den krigserfarne knapen herr Joar, att öva truppen på de här manövrerna under lajvet.

Öppna linjen! – Sprid långsamt linjen utåt tills befälet kommenderar ”håll” eller tills du är längre än en vapenlängd från kamraterna på båda sidor. Om ordern anger en riktning (”Öppna linjen åt vänster!”) så flyttar man bara i den riktningen, annars utåt åt båda håll från mitten.

Slut linjen! – Alla sluter sig samman mot mitten tills man står tätt sammanpackade.

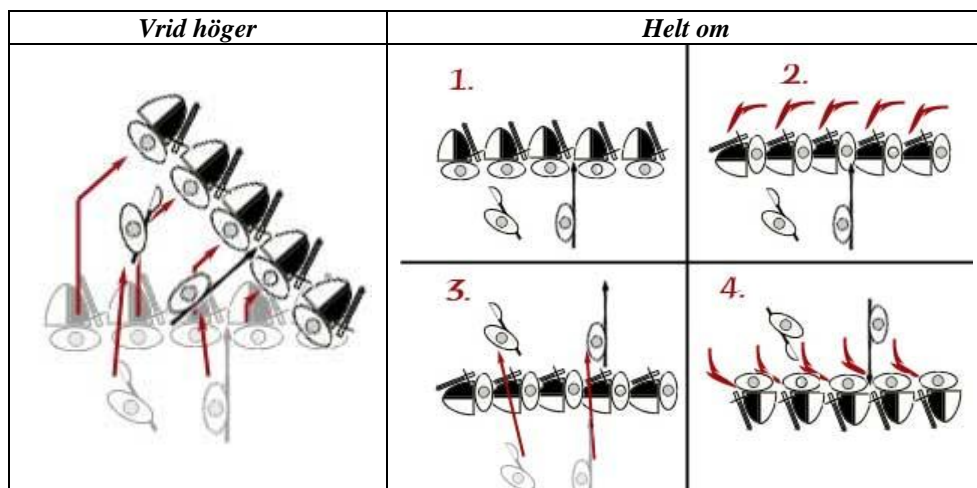

Sköldmur ställ! – Den grundläggande stridsformationen för strid i öppnare terräng. Sköldbärarna ställer upp framför de andra och bildar en tät linje, om tid finns enligt förutbestämd ordning. Övriga tar upp sina positioner bakom eller vid sidan av sköldlinjen.

Färde! – Gå långsamt rakt framåt, utan att bryta linjen. Avbryts med ”Gör halt!”

Med språng, färde! – Jogga framåt, om möjligt med bibehållen formation. Vid ”Gör halt!” stannar man och bildar linje på nytt om den brutits. (Ordern kan också ges med ett förutbestämt antal steg, t ex ”Med språng om fyra, färde!” Kämparna springer då fyra steg framåt, stannar därefter och bildar ny linje.)

Vrid höger! – Hela stridslinjen, eller den grupp som anges, vrids åt angivet håll. Kämpen längst ut till vänster rör sig framåt/runt åt höger, och resten av linjen rättar sig efter honom. Linjen fortsätter att vridas tills befälet avbryter med ”Gör halt!” ”Vrid vänster” är samma sak fast tvärtom.

Helt om! – Linjen vänder sig åt motsatt håll. Lyft ev sköld över huvudet, vänd på stället och ta ned skölden framför dig. Om linjen består av två led vänder sig sköldbärarna ett kvarts varv, stannar upp för att låta det bakre ledet passera genom luckorna och avslutar sedan omvändningen (se illustration).

Gå på! – Storma till anfall mot fienden, dock inte i högre tempo än att linjen kan hållas. Ordern besvaras med ett stridsrop. Anfallet sker med bibehållen formation och kommandot ges bara på kort avstånd från fienden, kanske 2-5 steg. Vid ordern ”Gör halt” avbryts anfallet, man faller tillbaka om det behövs och bildar ny linje.

Fall tillbaka! – Backa tillbaka från fienden, utan att bryta linjen eller eventuell sköldmur.

Ofred, [riktning]! – Ett särskilt kommando som får ges av envar som upptäcker ett snabbt annalkande hot. Om det inte följs av ett annat kommando från befälet bildar fylkingen stridslinje (enligt ”Sköldmur ställ” nedan) mot angiven riktning.

Fall in! – Alla ställer upp enligt på förhand uppgjorda positioner. Kommandot kan också ges som signal för att återsamla en utspridd fylking eller återkalla en utskickad grupp. Då betyder den ”ta dig tillbaka till din utgångsposition och ställ upp där”. Ordern kan ibland ges i form av ett annat, särskilt uppgjort kommando, t ex ”Till märket!” om man har ettärke/baner i striden.

Saker att komma ihåg i strid

- Håll huvudet kallt och grips inte av panik.
- Stanna då och då upp och försök få överblick över situationen: kolla att kamrater inte behöver akut hjälp, eller att situationen förändrats genom genombrytningar eller flankangrepp. I sistnämnda fallet, varsko ditt befäl.
- Om en särskild position anvisats ska denna hållas till varje pris. Har du t ex fått order att hålla utkik bakåt så håll dig till det och fall inte för frestelsen att gripa in i någon annan del av striden.
- En stor risk i strid är tunnelseende. Försök undvika för stor stress och se runt omkring dig med jämna mellanrum. Fiendens tunnelseende kan utnyttjas genom att hugga mot en motståndare vars blick är fäst på ens kamrat till höger eller vänster. Om en kamrat är hotad, ropa för att varna henne.

Marsch och förflyttningar

Innan en marsch eller längre förflyttning: se till att vara otörstig, ha utrustningen väl anpassad för marsch och ordentligt på fötterna. Ta också gärna med vatten.

Den största risken under marsch i fientliga eller osäkra områden är plötsliga överfall. Det gäller därför att ha god uppsikt åt alla håll samt att gruppen är väl övad på att snabbt bilda stridslinje.

Under marsch med en större styrka bör man ha spejare upp till ett par hundra meter snett framför båda sidor av tåten. De ska lokalisera eventuella fiender och rapportera det till anföraren; de ska absolut inte ge sig in i strid själva eller än värre gå i bakhåll. Spejarna ska också leta reda på den bästa framryckningsvägen. Ett par lättrorliga kämpar, helst bågskyttar, bör också spridas ut runt om styrkan för att bevaka dess flanker och rygg.

Även i en mindre grupp är det naturligtvis viktigt att hålla uppsikt åt olika håll. Enklast löser man det genom att de som går först spanar framåt och den som går näst sist håller utkik bakåt och går då och då baklänges. Den som går allra sist håller uppsikt över att gruppen hålls ihop. De som går i mitten kommer överens om vilka som spanar åt höger respektive vänster.

Under raster kan man tillfälligt lägga av sig delar av utrustningen, dricka om man har vatten. Ev blöta sockor ska bytas. Minst en kämpe ska dock alltid stå redo med all utrustning på.